

På god väg

Nu har vi gått in på slutvarvet. Det är nu mindre än ett år till kyrkovalet. **Valnämnder** och **stift** är redan igång med förberedelserna. En ny valhandbok finns att stödja sig på och dessutom kommer nyhetsbrevet som påminner om vad som just nu ska göras. Observera att den valhandbok som skickats ut är adresserad till valnämnden i församlingen/samfälligheten. Ordföranden i valnämnden behöver få tillgång till pärmen snarast. Behöver ni fler så kan de beställas från Informationsservice.

Befintliga och potentiella **nomineringsgrupper** har redan nu anledning att fundera på nomineringsprocess och kandidater. En nomineringsgrupp har själv ansvar att göra känt att den finns och vad den vill. Ibland upplåter

församlingar utrymme i församlingsblad eller liknande där de som ställer upp får presentera sig. Kanske anordnas en utfrågning i församlingshemmet som en service till väljarna. I båda fallen är det viktigt att alla grupper behandlas lika.

Även andra grupper behöver uppmärksammas på att vi snart går in i ett valår. Det är dags att planera för informationen. I förra Nyhetsbrevet utlovades att detta nummer delvis skulle handla om just information. Men innan det ämnet behandlas påminner vi om vikten av att alla som borde få Nyhetsbrevet faktiskt också får det. Sedan blir det även information om nomineringsgruppernas registrering och namn, personval och annat. ■

När Nyhetsbrevet sina tänkta mottagare?

För att Nyhetsbrevet Kyrkoval 2005 skall kunna fylla funktionen som viktig informationskanal för alla som på olika sätt arbetar med kyrkovalet måste det förstås nå sina mottagare. Det är därför utomordentligt viktigt att registreringen i organisationsregistret är aktuell, komplett och korrekt.

Valnämnderna

Valnämndernas ledamöter och ersättare får Nyhetsbrevet till sin hemadress om ingen annan adress anges. Uppgifterna om vilka som sitter i valnämnden måste alltså vara registrerade med korrekt angivna datum för mandatperioden. Personer som har avgått skall tas bort ur registret och nyvalda läggas in. Kontrollera också att de registrerade

uppgifterna har bekräftats. Annars ligger de som ”preliminära” och kommer inte med vid adressuttaget.

Informationsmottagare/kontaktpersoner

Anställda och förtroendevalda som önskar få Nyhetsbrevet kan registreras i organisationsregistret under valnämnden som informationsmottagare alternativt kontaktperson. Om man vill ha Nyhetsbrevet till sin tjänsteadress måste denna registreras, då brevet i annat fall går till hemadressen. Det kan tidigare ha registrerats ett slutdatum för prenumeration. Om så är fallet och detta datum har passerats måste man lägga in uppgiften på nytt om man önskar fortsatt prenumeration.

Om det är svårigheter vid registreringen, ring Kanslistöd på 018-16 97 00. ■

Innehåll

• På god väg	1	• Personval	4
• När Nyhetsbrevet sina tänkta mottagare?	1	• Unga hjältar	5
• Valnämnderna och diarietjänsten	2	• Rättelse	6
• Informera för att engagera	2	• Nästa nyhetsbrev 6 december	6
• Gamla och nya nomineringsgrupper	3	• Kontaktpersoner	6

Valnämnderna och diarieföringen

Handlingar kan ibland skickas direkt hem till ordföranden i valnämnden. Det är då viktigt att dessa handlingar lämnas till församlingens/samfällighetens kansli för diarieföring. Ett aktuellt ärende där diarieföring skall ske är

utskicken från stiftet inför valdistriktsindelningen. Kontakta gärna kanslipersonalen för att höra vad som gäller i de olika fallen. ■

Informera för att engagera

Det finns inga direkta bestämmelser om ett lokalt informationsansvar för kyrkovalet. Det är ändå självklart att man i församlingar och samfälligheter måste tänka igenom hur församlingsborna ska få reda på att det är kyrkoval, hur det går till och var de kan rösta. Se kapitel 14 i valhandboken.

Förtroendevalda och **andra aktiva** är, tillsammans med **anställda**, de som bäst kan skapa ett engagemang för demokrati, delaktighet och kyrkoval. De möter grannar, arbetskamrater och deltagare i verksamheter. Därför måste dessa grupper få information. Samtalet och planeringen inför kyrkovalet behöver starta även i dessa miljöer.

”Svenska kyrkan är demokratiskt uppbyggd och beroende av människors engagemang” står det bland annat i den nya kommunikationsplattformen som Kyrkostyrelsen antagit (se länkar på www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005). Plattformen är framtagen för att tydliggöra Svenska kyrkans arbete och de kärnvärden kyrkan vill förknippas med: närvaro, öppenhet och hopp.

Det behövs många kanaler för människors engagemang. Somliga sjunger i kör, leder en barngrupp, kokar kaffe, besöker sjuka, ber för dem som har det svårt, leder en studiegrupp eller spelar teater. Andra ställer upp som förtroendevalda, vilket också är ett sätt att kanalisera sitt engagemang.

Ibland möter man någon som inte gillar ”den stora apparaten” kring valet och därför inte vill stötta det arbetet. Det är inte demokratin som sådan man ogillar, tvärtom. Det är värt att påpeka att även den som vill förändra demokratins utformning är beroende av att personer vars värderingar överensstämmer med de egna, ställer upp och blir valda. Det är dem vi nu väljer som tar morgondagens beslut.

Så småningom blir det också dags att göra valet känt för **alla som tillhör församlingen**. Vilka kanaler finns lokalt för detta? Församlingsblad, lokaltidning, affischer, webb, pålysningar, torgaktivitet?

På www.svenskakyrkan.se/medlemsvard kommer ett antal redskap att finnas till hjälp i det lokala arbetet (mer om denna verktygslåda nedan). Eftersom nästan 80 % av befolkningen är med i Svenska kyrkan finns här också ett allmänintresse. Håll därför **media** informerad.

Valnämndens uppgift är att organisera valet. Till detta hör också ett visst ansvar för informationen. Allmänt inrik-

tad information om kyrkovalet kan valnämnden ta ansvar för eller låta till exempel en särskild grupp ta hand om. Men valet är också ett tillfälle att kommunicera vad Svenska kyrkan är och gör. Den/de som vanligen arbetar med information får ytterligare anledning att föra ut även detta.

Även **kyrkoherden** har ett ansvar att se till att informationen fungerar. Den som tillhör Svenska kyrkan har rätt att få veta vad Svenska kyrkan är och gör, och hur man kan vara med och påverka. Liksom information om kyrkan i allmänhet kan informationen kring kyrkovalet räknas som medlemsvård. Troligt är också att **stiftet** på ett eller annat sätt kommer att stödja församlingarna i arbetet att informera om Svenska kyrkan och om valet.

Planerat informationsmaterial

Informationen från **valkansliet** på nationell nivå kommer på många sätt att likna den som gavs vid förra valet. Ungefär så här ser planeringen ut:

- **Att ställa upp i kyrkovalet** heter en broschyr som berättar hur man gör om man vill ställa upp i kyrkovalet. Den färdigställs i november, samtidigt som en broschyr om hur blanketterna för anmälan ska fyllas i.
- På webbplatsen www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005 kommer det mesta av materialet att göras tillgängligt, även valhandboken. Webben kommer att fyllas alltmer när vi närmar oss valet. Den blir en viktig kanal till allmänheten.
- Tillsammans med röstkortet får de röstberättigade information som berättar **hur det går till att rösta**. Den kreditkortstora foldern **Bra att veta inför kyrkovalet** blev vid förra valet omtyckt och får en uppföljare i början av 2005.
- Det blir däremot ingen kampanj av den typ som genomfördes vid förra valet med olika frågeställningar utifrån frågan Letar du på rätt ställe? I stället arbetar informationsavdelningen kontinuerligt med att lyfta Svenska kyrkan i olika målgruppers medvetande. Ett kommunikativt koncept håller på att tas fram, det vill säga ett

språk att använda, en form att känna igen, och som bland annat tar sig uttryck i **en verktyglåda för församlingar** med hel- och halvfärdigt material. Form och innehåll ska hjälpa till att uttrycka det kärnorden närvaro, öppenhet och hopp står för. I verktyglådan ska också ett fack med redskap för kyrkovalet – annonser, affischer, artiklar, foton och liknande som församlingar och stift kan använda sig av. Dessa redskap blir tillgängliga under första kvartalet 2005. Kanske kommer möjligheten att finnas att via en centralt upphandlad byrå beställa och få dessa annonser införda i lokala media.

- Verktyglådan kommer även att kompletteras med ett **Idémateriäl** i tryckt form. Har ni idéer att bidra med? Gjordes det något i er församling/samfällighet/stift inför förra valet som nu kan inspirera andra? Dela med er snarast till kyrkovalet@svenskakyrkan.se
- **Röstmottagare** och **Valförrättare** ska också få utbildningshäften med information om de uppgifter de ska utföra. Naturligtvis blir det också **pressservice** på nationell nivå. ■

Gamla och nya nomineringsgrupper

Grupper som registrerades år 2001

När kyrkoordningen tillkom var det en nyhet att alla nomineringsgrupper som vill delta i valet måste vara registrerade. (Även begreppet nomineringsgrupp var nytt. I kyrkolagen och i lagen om kyrkofullmäktigeval talades om partier.) Registreringen innebär att varje nomineringsgrupp skall ha ett särskilt namn eller, som det står i kyrkoordningen, en ”registrerad gruppbezeichnung”. Det måste också finnas ett ombud för varje nomineringsgrupp. Ombudet företräder nomineringsgruppen och har rätt att anmäla kandidater.

Inför 2001 års val var det omkring 1 300 olika nomineringsgrupper som registrerades. De allra flesta är lokala grupper som registrerades endast för valet i en viss församling eller samfällighet. De grupper som redan är registrerade kan ställa upp även i 2005 års val för det eller de val som registreringen gäller. Följande saker är dock viktiga att notera.

Ombud skall alltid finnas

Om den person som anmäldes som ombud när gruppen registrerades inför 2001 års val av en eller annan anledning inte längre är kvar som ombud måste ett nytt ombud anmälas. När stiftsstyrelsen får reda på att en nomineringsgrupp som är registrerad för val till stiftsfullmäktige, samfälliga kyrkofullmäktige, kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd inte har något ombud skall den begära att nomineringsgruppen anmäler ett nytt ombud. Om en nomineringsgrupp inte lämnat något besked senast tre veckor efter det att gruppen fått en begäran om att anmäla ett nytt ombud, upphör gruppbezeichnung att gälla. Därmed kan gruppen inte delta i valet.

Namnändring

Det finns inga bestämmelser om hur det går till om en nomineringsgrupp vill ändra sitt namn. Kyrkostyrelsen har dock beslutat att det är möjligt att ändra beteckningen på en redan registrerad grupp. Det bör vara ombudet

som lämnar begäran om en sådan ändring. Det finns särskilda regler för hur gruppbezeichnungar skall vara utformade. Syftet med bestämmelserna är att väljarna inte ska förväxla namnen. För att undvika detta måste en namnändring godkännas av stiftsstyrelsen eller, om det gäller en grupp som är registrerad för val till Kyrkomötet, av Kyrkostyrelsen.

Namnförändringar vid indelningsändringar

I bestämmelserna om hur gruppbezeichnungar skall vara utformade sägs att en beteckning på nomineringsgrupp som registreras för val till samfälliga kyrkofullmäktige alltid skall innehålla samfällighetens namn.

På motsvarande sätt skall en beteckning som registreras enbart för val till kyrkofullmäktige eller direktvalt kyrkoråd i en församling alltid innehålla församlingens namn.

Kyrkostyrelsen har föreslagit årets kyrkomöte att införa en ny bestämmelse i kyrkoordningen. Den medför att en gruppbezeichnung inte längre skall finnas kvar om det inte längre finns någon samfällighet eller församling med det namn som ingår i gruppbezeichnung. Denna situation kan uppstå vid ändringar i den kyrkliga indelningen. Eftersom valet gäller förhållandena efter 1 januari 2006 kan de indelningsbeslut som fattas senast den 31 december 2004, och träder i kraft 1 januari 2006, medföra att vissa gruppbezeichnungar upphör.

Nya grupper

Trots att det var ett stort antal nomineringsgrupper som registrerades inför 2001 års val kan det förutsättas att en del nya grupper kommer att delta i 2005 års val. Bestämmelserna om vad som krävs för att en gruppbezeichnung skall kunna registreras är i stort sett oförändrade. Den enda skillnaden är att ansökan måste vara inkommen senast 15 maj.

Inför valet 2005 finns också den skillnaden att eftersom det redan finns många registrerade gruppbezeichnungar kan

det leda till att nya beteckningar riskerar att förväxlas med redan registrerade. Dessa kan då inte accepteras. Bestämmelserna om hur gruppbe- teckningar skall vara utformade och att det skall finnas ett ombud är dock desamma som tidigare.

Likaså kvarstår bestämmelserna om att det skall vara ett visst antal röstberättigade, 10 personer vid val till församling och samfällighet, som ger sitt stöd till ansökan om registrering av en grupp- beteckning. ■

Personval

I likhet med de allmänna valen är kyrkovalet ett val mellan olika grupper/partier och som inne- håller en möjlighet till personval. Genom att kryssa för en kandidat på valsedeln kan man ge en viss person sin röst och därigenom ändra ord- ningen mellan kandidaterna i förhållande till hur nomineringsgruppen har fört upp dem på valsedeln. Dock krävs att en kandidat får en viss andel av nomineringsgruppens samlade röstetal som personröster för att dessa skall få genomslag. I kyrkomötesvalet krävs minst 8 procent av nomi- neringsgruppens röster i valkretsen/stiftet. Vid val till stiftsfullmäktige måste en kandidat få minst 5 procent av nomineringsgruppens röste- tal, dock lägst 50 röster, för att ett personligt rös- tetal skall tillgodoräknas henne eller honom. Vid de lokala valen till kyrkofullmäktige, direkt- valt kyrkoråd och samfällda kyrkofullmäktige krävs likaså minst 5 procent av nomineringsgrup- pens röstetal och vid 2001 års val gällde att antalet

personröster i absoluta tal skulle vara lägst 30.

Vissa uppgifter har sammanställts om person- valets genomslag vid 2001 års val. I *tabell 1* redo- visas i den andra kolumnen hur många personer som fick tillräckligt antal personröster med hän- syn till gällande spärregler, såväl procentuellt som i absoluta tal. I högra kolumnen redovisas antalet som valdes på grund av personrösterna. Alltså kan- didater som fanns längre ned på listan, men som klättrade genom att de fick ett tillräckligt antal personröster. Inom parentes anges hur många procent de utgör av samtliga personvalda. Det är noterbara skillnader mellan de olika valtyperna. Störst genomslag hade personvalet i valet till stifts- fullmäktige. På den lokala nivån hade personvalet störst betydelse vid val till direktvalt kyrkoråd.

Av *tabell 2* framgår att det är en liten andel av samtliga kandidater som fått ett tillräckligt antal personröster för att nå över spärrgränserna i de olika valen.

Tabell 1

Valtyp	Kandidater med tillräckligt antal personröster	Ledamöter valda på grund av personröster
Kyrkofullmäktige	243	14 (5,8%)
Direktvalt kyrkoråd	212	45 (21,2%)
Samfällda kyrkofullmäktige	289	28 (9,7%)
Stiftsfullmäktige	327	123 (38,8%)
Kyrkomötet	21	3 (14,3%)

Tabell 2

Valtyp	Totalt antal kandidater	Kandidater med tillräckligt antal personröster
Kyrkofullmäktige	26 690	243 (0,91%)
Direktvalt kyrkoråd	18 433	212 (1,15%)
Samfällda kyrkofullmäktige	27 941	289 (1,03%)
Stiftsfullmäktige	5 322	327 (6,14%)
Kyrkomötet	1 904	21 (1,10%)
Samtliga val	80 290	1 092 (1,36%)

När kyrkkoordineringen utarbetades, diskuterades gränssättningen för de absoluta talen gällande personröster. I utredningsbetänkandet sades att det krävdes en uppföljning med öppenhet för justeringar om sådana visar sig motiverade. I en motion till årets kyrkomöte föreslogs en sänkning från 30 till 15 röster vid de lokala valen. Fortfarande skulle det krävas minst 5 procent av nomineringsgruppens röster. Vid Kyrkomötets

första session i september enades det förberedande utskottet om att föreslå Kyrkomötet att sänka gränsen för när personröster skall tillgodoräknas från 30 till 20 röster. Kyrkomötet tar ställning till detta förslag i mitten av oktober. Eftersom förslaget har lämnats av ett enigt utskott talar mycket för att det kommer att bifallas och att gränsen för tillgodoräknande av personröster vid de lokala valen kommer att sänkas till 2005 års val. ■

Unga hjältar

Om unga förtroendevalda i Svenska kyrkan

När kyrkkoordineringen utarbetades gjordes en sammanställning av åldersfördelningen bland Kyrkomötets ledamöter jämfört med ledamöter i riksdagen. Inte oväntat visade det sig att medelåldern var betydligt högre i Kyrkomötet än i riksdagen. Vid en indelning i femåriga åldersklasser var den vanligaste åldersgruppen i riksdagen 46–50 år, medan den i Kyrkomötet var 56–60 år. Allmänt kan sägas att genomsnittsåldern bland förtroendevalda även lokalt och i stiftens är förhållandevis hög.

”Alla inser att Svenska kyrkan måste få fler unga förtroendevalda” står det i baksidestexten till skriften *Unga hjältar* som kommit ut i år. (Mitt i församlingen 2004:2). Den har utarbetats i samverkan mellan Nämnden för kyrkolivets utveckling och Svenska Kyrkans Unga.

I samband med 2001 års kyrkoval genomförde Svenska Kyrkans Unga ett kyrkovalsprojekt. Detta följdes upp med ett nytt projekt, Ung förtroendevald, som pågår under hela mandatperioden 2002–2005. Syftet med projektet är att stötta och förbättra förutsättningarna för unga förtroendevalda, oavsett nomineringsgrupp, i Svenska kyrkan. I *Unga hjältar* redovisas erfarenheter från de båda projekten. Där presenteras också en bred undersökning av hur unga förtroendevalda ser på innebörden av att vara just ung och förtroendevald inom Svenska kyrkan. Här finns även intervjuer med unga förtroendevalda.

Vilka som nomineras och sätts upp på vallistorna är primärt en fråga för nomineringsgrupperna. Samtidigt är det ett allmänkyrkligt intresse att de som är unga får reella möjligheter att

vara med i Svenska kyrkans beslutande organ. De erfarenheter som finns samlade i *Unga hjältar* kan bidra till att öka medvetenheten om vad som krävs för att få åldersspridning bland kyrkans förtroendevalda. Boken kan beställas hos Svenska kyrkans Informationsservice, 751 70 Uppsala, telefon 018-16 96 00, e-post info@svenskakyrkan.se. Priset är 150 kr exklusive fraktkostnad. ■

Foto: Alex Giacomin

Rättelse

I det första nyhetsbrevet som utkom i april, finns på sidan 7 en felaktighet. **Det behöver alls inte finnas dator med Kyrknättsuppkoppling på särskilda röstmottagningsställen.** Däremot behövs detta på expeditioner för förhandsröstning. Stycket om datorstöd är rättat i webbversionen (www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005) till:

”Samtliga expeditioner för förhandsröstning måste enligt kyrkoordningen ha tillgång till samtliga kandidater för samtliga val för att förhandsröstning ska kunna ske. Detta medför att sådana expeditioner måste ha minst en dator med internetuppkoppling.” ■

Nästa nyhetsbrev 6 december

I detta nummer har vi inte berört allt vi utlovade i förra brevet. Frågorna om röstningslokaler och material till valnämnderna är mer aktuella att ta upp i början av 2005. Till dessa frågor återkommer vi alltså i nästa Nyhetsbrev som utkommer den 6 december.

Nyhetsbrevet skickas alltid till ledamöter och ersättare i valnämnderna (alternativt skickas en bunt till ännu ej registrerade valnämnder), liksom till kontaktpersoner/infor-

mationsmottagare som är registrerade i organisationsregistret. Övriga målgrupper kan variera något beroende på det aktuella nyhetsbrevets innehåll. Detta nummer distribueras även till stift, samfälligheter och församlingar som inte ingår i samfällighet. Observera att det går att registrera obegränsat antal informationsmottagare i organisationsregistret. Dessutom finns nyhetsbrevet alltid att tillgå på www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005. ■

Kontaktpersoner

Stift	Namn	Telefon	Stift	Namn	Telefon
Uppsala	Lena Jansson Nordin	018-68 07 37	Lund	Anders Ploman	046-35 89 14
Linköping	Kristina Lindahl	013-24 26 23		Eirik Ski	046-35 89 23
	Anders Quarlzon	013-24 26 05	Göteborg	Margareta Wicander	031-771 29 63
Skara	Lars Wiberg	0511-262 37		Åsa Einer	031-771 30 24
Strängnäs	Ulrika Skymberg	0152-234 48	Karlstad	Stig Ranelius	054-17 24 13
	Jessica Engström	0152-234 39	Härnösand	Peter Lundgren	0611-25 415
Västerås	Göran Broås	021-17 85 17		Katarina Ångström	0611-25 411
	Britt Sjöberg Östling	021-17 85 15	Luleå	Håkan Lindberg	0920-26 47 01
Växjö	Vibeke Bergman	0470-77 38 05	Visby	Torsten Svensson	0498-40 49 19
	Bo Löfgren	0470-77 38 04	Stockholm	Jan-Åke Engfors	08-508 940 49

REDAKTION

KYRKOVAL 2005 ges ut av Kyrkostyrelsen, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala.

Redaktör Marita Brodin, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala, telefon 018-16 95 44.

Redaktion Marie Almgren, Mikael Boman, Gunnar Edqvist, Mats T Lindgren, Barbro Olsson, Vita Sigurdson.

Ansvarig utgivare Ingrid Andersson Göranson, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala.

Grafisk form ArtoDito, Solna.

Tryck Tryckindustri Information, Solna.

Fler exemplar av KYRKOVAL 2005 kan beställas från Informationsservice, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala. Artikelnr. 1104204
info@svenskakyrkan.se, telefon 018-16 96 00, eller hämtas på www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005

Svenska kyrkan
KYRKOVAL 2005

www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005

